

fektetése céljából. Az árok vonalát két nagyobb szakaszra osztja a téren húzódó balusztrád. A támfalként is funkcionáló balusztrád által elválasztott szakaszok szintkülönbsége kb. 2,5 m, az árok É-D-i irányú.

A nyomvonal jelentős részét (18 m) már 1922-ben feltárták. Az akkori ásatás mélysége és felülete is jóval meghaladta a mostanit. Ezzel összhangban a 2003. szeptember 23. és október 6. között végzett megelőző feltáráson a következő megfigyeléseket tudtuk tenni.

A már korábban feltárt területen a visszatöltött földréteget ástunk ki, benne szórvány középkori (15. sz.) kerámiával és csontokkal.

Közvetlen a palota lábuzatánál, az ÉK-i mellékbejáró lépcsőzetétől D-re, a K-Ny-i irányú falat mi is megtaláltuk. Ezt a falat 40 cm szélességben ki kellett vájnjunk a gázcső nyomvonala miatt.

A tér korábbi burkolatának vélt kisméretű (20×20×4 cm) égetett, vörös színű téglákat mi is megtaláltuk. Alapozásuk sárga homok volt. A felette lévő földréteg szórvány kerámiát és csontanyagot tartalmazott.

Az 1922. évi feltárás vezetője, Szőnyi Ottó említ három, egyenes vonalon fekvő négyszögletes alapozást, az egyiken egy töredékes kőkoronggal. Ő csak sejteni vélte az ezzel a sorral párhuzamosan fekvő párokat, melyek közül egy, az előbbiektől D-re előkerült. Méretei megegyeznek a Szőnyi által talált töredékes darabéval: 30 cm magas és 58 cm sugarú. A most előkerült kőkorong egészben volt, kiemelésekor azonban megrepedt, majd eltört. Darabjait a pécsi bazilika nyugati kapujánál lévő szabadtéri kőtárban helyeztük el. A kőkorong a mai járószinttől 62 cm mélységben volt, és a palotától 4 méterre keletre feküdt. A kövön feliratot, jelet, csapolásnyomot nem találtunk.

A vezeték nyomvonalát keresztező balusztrád É-i oldalán, három egymással párhuzamos és egymásnak támaszkodó K-Ny-i irányú fal jelentkezett. A legnagyobb vastagsággal bíró szabálytalan alakú kövekből és téglából rakott fal közvetlen a mai támfal mögött helyezkedik el az északi oldalon. A tér szintkülönbségéből adódó földtömeg nyomásának levezetésére szolgálhat. A 85 cm vastagságú fal fehér, meszes kötőanyaga ugyanis nagyon szilárd tömböt képez. Ennek a falnak a részbeni megbontásából kiderült az is, hogy a mai (19. sz. végén emelt) balusztrád építményére hátulról nyomás nem nehezedik. A falat 290 cm mélyen kibontottuk, alapozását még ekkor sem értük el. A fehér anyagú falban 160 cm mélységben egy 10 cm átmérőjű lyukat találtunk.

Közvetlen a fehér kötőanyagú falnak támaszkodik tőle északra egy köves, sárgás kötőanyaggal rakott K-Ny-i irányú fal. Ennek szilárdsága már jóval gyengébb. A szélessége is szerényebb (50–55 cm). Viszont alapozási mélysége ennek a falnak is legalább olyan mélyen van, mint az előzőnek.

Az előbbi két falnak egy 54 cm széles téglafal támaszkodik, iránya K-Ny-i.

A balusztrád déli oldalán a földmunkák közben kerámia egyáltalán nem került elő, csak néhány szórvány

csont. Közvetlen a gáz főnyomócső bekötési helye előtt egy 160 cm széles, sárga anyagba rakott, K-Ny-i irányú kő- és téglafalazás került elő. A fal széleit szabályosan faragott és rakott kváderkövek zárták le. A déli oldalon még vékony vakolatréteg fedte.

KIKINDAI ANDRÁS

315. Pincehely, Széchenyi utca 73.

(Tolna megye) I

A Wosinsky Mór Megyei Múzeum értesítést kapott, hogy a fenti telken villanykábel bevezetése miatt ásott árokban csontvázat találtak. 2003. július 15-én helyszínen leletmentést végeztünk.

A sír a telek középső részén, egy nagyobb méretű dombon került elő, a kerítéstől mintegy 28 m-re. A garázs mögötti L alakú árokszakaszban, egy téglalap alakú sírgödörben bontottuk ki az árokásás után is a helyén maradt csontokat. A koponya és a bal váll a felkarcsonttal, valamint az alsó lábszárcsontok maradtak a helyükön. A sírban semmiféle leletet nem találtunk. A sírgödör lekerekített sarkú téglalap formájú, a felszínhez mérve 60 cm mélységű volt. Tájolás: DNY-ÉK.

Munkatárs: Tövisháti Béla restaurátor.

VIZI MÁRTA

316. Polgár, Kása-Halmi-dűlő

(Hajdú-Bihar megye) U

2003. április 14–26. között a Déri Múzeum Régészeti osztálya az M3-as autópálya Polgár-Görbeháza közötti 175–187 km-szakaszán, a Kása-halmi-dűlő lelőhelyen (176+170p–76+250 km-szakasz), 18×75 m-es nagyságú felszínen leletmentő feltárást végzett. A lelőhely az épülő autópálya-szakasz régészeti szakfelügyelete során került elő.

Az 1350 m²-es területen gépi és kézi erővel közel 780 m³ földet mozgattunk meg, aminek eredményeképpen 14 régészeti objektumot tártunk fel. A régészeti jelenségek (12 gödör, 5 cölöplyuk) a középső neolitikum idejéből származnak, melyek az alföldi vonaldíszes kerámia kultúrájához tartozó telep periférikus egységei lehettek. Ezzel tovább bővült a Polgár környéki AVK lelőhelyek száma.

A leletek a Déri Múzeum Régészeti gyűjteményébe kerültek.

Munkatársak: Bényei Zsolt technikus, Rák Rezső fotós.

NAGY EMESE GYÖNGYVÉR – SZABÓ LÁSZLÓ

317. Pomáz, Holdvilág-árok

(MRT 13/1 k. 23/17 lh.)

(Pest megye) Kk

2003 nyarán és kora őszén hitelesítő ásatást végeztünk Pomáz külterületén, a Holdvilág-árok néven nyilvántartott régészeti lelőhelyen, elsősorban azokon a részeken,